

Kaupunkiympäristöt ennallistamisasetuksessa

Luontokuntien ja Kuntaliiton webinaari 10.12.2024
Virve Hokkanen, ympäristöministeriö

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

Tausta ja tavoitteet

- [Ennallistamisasetus](#) on osa vuonna 2020 hyväksyttyä EU:n biodiversiteettistrategiaa, jonka tavoitteena on pysäyttää luontokato ja kääntää luonnon monimuotoisuuden kehitys myönteiseksi 2030 mennessä.
- Asetus parantaa luonnon tilaa eri ympäristöissä, myös kaupunkiympäristöissä. Jättää jäsenvaltioille liikkumavaraa toimeenpanoon. Toimeenpanoa voidaan tehdä myös vapaaehtoisin keinoin.
- Kaupunkiympäristöjä koskeva artikla 8 edistää ilmastonmuutokseen sopeutumista lisäämällä viilentävää latvuspeittoa ja tulvatorjuntaa parantavaa viherpeitteisyyttä. Toimilla voidaan parantaa myös luonnon monimuotoisuutta ja kaupunkien elinympäristöjen viihtyisyyttä ja houkuttelevuutta.

Kaupunkiympäristöjä koskevat velvoitteet

- Vuoteen 2030 saakka kaupunkivihreän ja latvuspeiton määrä ei saa vähentyä. Kaupunkivihreän eli viherpeitteisyyden tulee säilyä yli 45 % ja latvuspeiton yli 10 % kaupunkien taajama-alueen pinta-alasta valtakunnallisella tasolla mitattuna.
  - Vuodesta 2031 alkaen kaupunkivihreän ja latvuspeiton määrän tulee olla kasvava. Kaupunkivihreän tulee kasvaa valtakunnallisella tasolla ja latvuspeiton kullakin kaupunkialueella kohti kunkin jäsenvaltion itse asettamaa, tyydyttävää tasoa.
  - Seurannasta vastaa jäsenvaltio Copernicuksen toimittamien tietojen ja mahdollisten muiden jäsenvaltion toimittamien aiheellisten lisätietojen perusteella.
-
- Koskevat vain kuntien *kaupunkiekosysteemialueita*, joista jäsenvaltiot päättävät. Ei sisällä laadullisia velvoitteita.
  - 45 % kaupunkivihreä ylittyy kaikissa Suomen artiklakunnissa ainakin yhdistetyllä kaupunkiekosysteemialueella. Rakennuksiin ja infrastruktuuriin integroitu kaupunkivihreä huomioidaan osana kaupunkivihreän tavoitetta.

Soveltamisalan piiriin kuuluvat alueet

- Artikla 8:n velvoitteet koskevat kuntien taajaan asuttuja alueita.
  - Vain alueet, jotka täyttävät (asetuksen (EY) N:o 1059/2003 4b artiklan mukaista typologiaa käyttäen) joko "kaupungin" määritelmän, jossa väestöstä vähintään 50 % asuu yhdessä tai useammassa kaupunkikeskuksessa tai "pienemmän kaupungin ja esikaupungin" määritelmän, jossa alle 50 % asuu kaupunkikeskuksessa, mutta vähintään 50 % kaupunkiklusterissa.
- Suomen on seurattava kaupunkivihreän ja latvuspeiton kokonaismäärien kehitystä noin 60 kunnassa.
  - **HUOM: VANHA KUNTALISTA, LOPULLISTA TIETOA EI VIELÄ OLE!**
Espoo, Forssa, Hamina, Hanko, Heinola, Helsinki, Hollola, Hyvinkää, Hämeenlinna, Iisalmi, Imatra, Joensuu, Jyväskylä, Järvenpää, Kaarina, Kajaani, Kangasala, Kankaanpää, Karkkila, Kauniainen, Kemi, Kempele, Kerava, Kokkola, Kotka, Kouvola, Kuopio, Lahti, Lappeenranta, Lohja, Maarianhamina, Mikkeli, Naantali, Nokia, Orimattila, Oulu, Paimio, Pieksämäki, Pietarsaari, Pirkkala, Pori, Porvoo, Raahe, Raasepori, Raisio, Rauma, Riihimäki, Rovaniemi, Salo, Savonlinna, Seinäjoki, Tampere, Tornio, Turku, Tuusula, Ulvila, Uusikaupunki, Vaasa, Valkeakoski, Vantaa, Varkaus, Ylivieska ja Ylöjärvi.

Vaikutukset 1/2

Asetus vastaa pääosin Suomen tavoitteita. Asetus on vaikutuksiltaan osin epäselvä:

- **Tyydyttävä taso on määrittelemättä.** Jäsenvaltiot määrittelevät, komissio vahvistaa puitteet tason asettamiselle 2028 mennessä.
- **Voiko kunta tulla tai poistua artiklan piiristä?** Aineiston päivityssyklin myötä kuntaluettelo voi muuttua.
- **Miten kaupunkiseutu käsitellään yhtenäisenä?** Maaseutumaisia (*rural*) kuntia ja kaupunkien maaseutumaisia osia ei lueta artiklakuntiin, vaikka ne olisivat osa laajempaa kaupunkitaajamaa. Artiklan ulkopuolisille alueille voi syntyä kilpailuetua maankäyttöhankkeissa.
- **Lähialueen rajaus: vihreää vai ei-vihreää?** Suomi valitsee soveltamiseen todennäköisesti kuntarajan (LAU) sijaan taajamamaisen Urban centres and clustersin (UCC), johon liittyisi kaupungin lähialue (peri-urban area). Lähialueen rajaukseen vaikuttaa se, halutaanko varmistaa 45 % kaupunkivihreä vai kasvu 2030 eteenpäin. Jälkimmäisessä tilanteessa lähialueeseen ei kannata liittää liikaa viheraluetta, joka jää laajenemisen alle. Vaikutusta tasaa kaupunkivihreän määrän arviointi kansallisesti.

Vaikutukset 2/2

Asetuksen suora vaikutus kaupunkisuunnitteluun on melko vähäinen.

- Alueidenkäytön suunnittelussa ei ole mekanismeja, jolla voitaisiin vaikuttaa kansalliseen kaupunkivihreän kokonaismäärään. Mahdollisuus vaikuttaa kaupunkiekosysteemialueen puuston latvuspeittoon on rajallinen.
- MRL ja valmistelussa olevat alueidenkäyttölaki ja yhdyskuntakehittämis- ja rakentamislaki luovat hyvät edellytykset asetusta tukevalle kaupunkisuunnittelulle ja -rakentamiselle.
- Muutostarve voi koskea selvitysten ja vaikutusarviointien sisältöä sekä yleisten alueiden latvuspeiton huomioimista puisto- ja katusuunnittelussa.
- Suunnittelussa korostuu kaupunkivihreän ja rakentamisen yhteensovittaminen. Kaupungin lähialueen suunnitteluratkaisujen tulisi tuottaa kaupunkivihreää saman verran kuin rakentaminen sitä poistaa.

Artikla 8 – kaupunkiekosysteemit

Kaupunkivihreän ja latvuspeiton kansallisessa kokonaispinta-alassa ei tapahdu nettohävikkiä vuosina 2024-2030

Kynnysarvot kaupunkivihreä 45 % ja latvuspeitto 10 %, jonka ylittäviä kaupunkiekosysteemialueita [urban ecosystem area] no net loss ei koske

Kaupunkivihreän kansallisen kokonaispinta-alan kasvava kehityssuunta 2030-> kunnes kansallinen tyydyttävä taso saavutetaan

Kaupunkiekosysteemialueen latvuspeiton kasvava kehityssuunta 2030-> kunnes tyydyttävä taso saavutetaan kunkin kaupunkiekosysteemialueen osalta

8 artikla

Kaupunkiekosysteemien ennallistaminen

1. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että 31 päivään joulukuuta 2030 mennessä **14 artiklan 4 kohdan mukaisesti määritetyillä kaupunkiekosysteemialueilla** kaupunkivihreän ja kaupunkipuuston latvuspeiton *kansallisessa kokonaispinta-alassa* ei tapahdu nettohävikkiä vuoteen ... *[tämän asetuksen voimaantulovuosi]* verrattuna. *Sovellettaessa tätä kohtaa jäsenvaltiot voivat jättää kyseisten kansallisten kokonaispinta-alojen ulkopuolelle kaupunkiekosysteemialueet, joissa kaupunkivihreän osuus kaupunkikeskuksissa ja kaupunkiklustereissa ylittää 45 prosenttia ja kaupunkipuuston latvuspeitto ylittää 10 prosenttia.*
2. Jäsenvaltioiden on 1 päivään tammikuuta 2031 mennessä *saavutettava* kaupunkivihreän kansallisen kokonaispinta-alan kasvava kehityssuunta, *mukaan lukien rakennuksiin ja infrastruktuuriin integroitu kaupunkivihreä, 14 artiklan 4 kohdan mukaisesti määritetyillä kaupunkiekosysteemialueilla, joka mitataan joka kuudes vuosi 1 päivästä tammikuuta 2031 alkaen, kunnes saavutetaan 14 artiklan 5 kohdan mukaisesti vahvistettu kaupunkivihreän tyydyttävä taso.*
3. *Jäsenvaltioiden on saavutettava* kasvava kehityssuunta kunkin 14 artiklan 4 kohdan mukaisesti määritetyn kaupunkiekosysteemialueen kaupunkipuuston latvuspeiton osalta, joka mitataan joka kuudes vuosi 1 päivästä tammikuuta 2031 alkaen, kunnes saavutetaan 14 artiklan 5 kohdan mukaisesti vahvistettu tyydyttävä taso.

Artikla 14 – ennallistamissuunnitelma

Kaupunkiekosysteemialue on joko (a) koko kunta (LAU) tai (b) kunnan kaupunkimaiset osa-alueet (UCC), mahdollisesti laajennettuna kaupungin lähialueella [peri-urban]

Jäsenvaltio voi yhdistää rinnakkaisten kuntien kaupunkimaiset osa-alueet yhdeksi kaupunkiekosysteemialueeksi

4. *Jäsenvaltioiden on määritettävä ja kartoitettava 8 artiklassa tarkoitetut kaupunkiekosysteemialueet kaikkien kaupunkienssa, pienempien kaupunkienssa ja esikaupunkienssa osalta.*

Kaupungin tai pienemmän kaupungin ja esikaupungin kaupunkiekosysteemialueeseen kuuluvat:

- a) *koko kaupunki tai pienempi kaupunki ja esikaupunki; tai*
- b) *kaupungin tai pienemmän kaupungin ja esikaupungin osat, mukaan lukien vähintään sen kaupunkikeskukset, kaupunkiklusterit ja, jos asianomainen jäsenvaltio katsoo sen asianmukaiseksi, kaupungin lähialue.*

Jäsenvaltiot voivat yhdistää kahden tai useamman vierekkäisen kaupungin tai kahden tai useamman vierekkäisen pienemmän kaupungin ja esikaupungin tai molempien kaupunkiekosysteemialueet yhdeksi näille kaupungeille tai pienemmille kaupungeille ja esikaupungeille yhteiseksi kaupunkiekosysteemialueeksi.

Jatkotoimet

- Kansallinen ennallistamissuunnitelma, jossa määritellään keinot tavoitteiden saavuttamiseksi, laaditaan YM:n johdolla 2 v kuluessa asetuksen voimaantulosta.
- Määritettävä ja vahvistettava *kaupunkiekosysteemialueet*
- Vahvistettava kaupunkivihreän ja latvuspeiton *tyytyttävä taso*
- Mietittävä, onko ”*uusin tieteellinen näyttö*” reitti saada mukaan laadulliset tekijät ja laajempi kaupunkivihreän hyötyjen näkökulma?

14 artikla

Kansallisten ennallistamissuunnitelmien laatiminen

1. Kunkin jäsenvaltion on laadittava kansallinen ennallistamissuunnitelma ja toteutettava tarvittava alustava seuranta ja tutkimus niiden ennallistamistoimenpiteiden määrittämiseksi, jotka ovat tarpeen 4–13 artiklassa säädettyjen ennallistamistavoitteiden saavuttamiseksi ja velvoitteiden täyttämiseksi ja 1 artiklassa säädettyjen unionin yleisten tavoitteiden saavuttamisen edistämiseksi ottaen huomioon uusin tieteellinen näyttö.

5. Vuoteen 2030 mennessä jäsenvaltioiden on vahvistettava käyttäen avointa ja toimivaa prosessia ja arviointia viimeisimmän tieteellisen näytön pohjalta, 20 artiklan 10 kohdassa tarkoitettua ohjauskehystä ja, jos sellainen on käytettävissä, 20 artiklan 11 kohdassa tarkoitettua ohjauskehystä tyydyttävät tasot

- a) 10 artiklan 1 kohdassa tarkoitetuille pölyttäjäkannoille ja kullekin 12 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu valitulle indikaattorille;
- b) kullekin 11 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu valitulle indikaattorille;
- c) kullekin 12 artiklan 3 kohdassa tarkoitettu valitulle indikaattorille;
- d) 8 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu kaupunkivihreälle; ja
- e) 8 artiklan 3 kohdassa tarkoitettu kaupunkipuuston latvuspeittoa.

Teemaryhmä 3: Kaupunkiympäristöt, Artikla 8

- Puheenjohtaja Ympäristöneuvos, yksikön johtaja Samuli Alppi, ympäristöministeriö
Varapuheenjohtaja Ympäristöneuvos Antti Irjala, ympäristöministeriö
- Jäsenet
Erityisasiantuntija Virve Hokkanen, ympäristöministeriö
Johtava asiantuntija Irene Varila, ympäristöministeriö 31.3.2025 saakka / 1.4. 2025 alkaen lainsäädäntöneuvos
Jaana Junnila, ympäristöministeriö
Erityisasiantuntija Mika Ristimäki, ympäristöministeriö
Neuvotteleva virkamies Jaakko Nippala, maa- ja metsätalousministeriö
Ryhmäpäällikkö erikoistutkija Kati Vierikko, Suomen ympäristökeskus, varajäsen erikoistutkija Antti Rehunen
Luonnonsuojelupäällikkö Tuula Tanska, ELY-keskus, varajäsen alueidenkäyttöpäällikkö Tuomas Autere
Ympäristöpäällikkö Tommi Maasilta, Suomen Kuntaliitto ry, varajäsen juristi Minna Mättö
Ympäristöjohtaja Tarja Söderman, Kuutoskaupungit, varajäsen yleiskaavapäällikkö Pasi Rajala
Erikoistutkija Leena Hamberg, Luonnonvarakeskus, varajäsen tutkija Aku Korhonen
Sihteeri NN ympäristöministeriö (nimetään myöhemmin)
- Teemaryhmä aloittaa työnsä tammikuussa. Ryhmä voi kuulla muita asiantuntijoita ja sidosryhmiä.

Käsitteet 1/2

Local administrative unit (LAU), urban centres and clusters (UCC), cities, towns and suburbs, peri-urban areas

(15) | 'local administrative unit' or 'LAU' means a low-level administrative division of a Member State, below that of a province, region or state, established in accordance with Article 4 of Regulation (EC) No 1059/2003 of the European Parliament and of the Council (43);

(16) | 'urban centres' and 'urban clusters' means territorial units classified in cities and towns and suburbs using the grid-based typology established in accordance with Article 4b(2) of Regulation (EC) No 1059/2003;

(17) | 'cities' means LAUs where at least 50 % of the population lives in one or more urban centres, measured using the degree of urbanisation established in accordance with Article 4b(3), point (a), of Regulation (EC) No 1059/2003;

(18) | 'towns and suburbs' means LAUs where less than 50 % of the population lives in an urban centre, but at least 50 % of the population lives in an urban cluster, measured using the degree of urbanisation established in accordance with Article 4b(3), point (a), of Regulation (EC) No 1059/2003;

(19) | 'peri-urban areas' means areas adjacent to urban centres or urban clusters, including at least all areas within 1 kilometre measured from the outer limits of those urban centres or urban clusters, and located in the same city or the same town and suburb as those urban centres or urban clusters;

15) | "paikallisella hallinnollisella yksiköllä" tai "LAU:lla" Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1059/2003 (43) 4 artiklan mukaista jäsenvaltion perustamaa alemman tason hallinnollista yksikköä maakunnan, alueen tai valtion alapuolella;

16) | "kaupunkikeskuksilla" ja "kaupunkiklustereilla" asetuksen (EY) N:o 1059/2003 4 b artiklan 2 kohdan mukaisesti vahvistettua ruutuperusteista typologiaa käyttäen luokiteltuja kaupunkien, pienempien kaupunkien ja esikaupunkien alueyksiköitä;

17) | "kaupungeilla" paikallisia hallinnollisia yksiköitä, joiden väestöstä vähintään 50 prosenttia asuu yhdessä tai useammassa kaupunkikeskuksessa mitattuna asetuksen (EY) N:o 1059/2003 4 b artiklan 3 kohdan a alakohdan mukaisesti vahvistettua kaupungistumisastetta käyttäen;

18) | "pienemmällä kaupungeilla ja esikaupungeilla" paikallisia hallinnollisia yksiköitä, joiden väestöstä alle 50 prosenttia asuu kaupunkikeskuksessa mutta vähintään 50 prosenttia asuu kaupunkiklusterissa mitattuna asetuksen (EY) N:o 1059/2003 4 b artiklan 3 kohdan a alakohdan mukaisesti vahvistettua kaupungistumisastetta käyttäen;

19) | "kaupunkien lähialueilla" kaupunkikeskusten tai kaupunkiklustereiden viereisiä alueita, mukaan lukien vähintään kaikki alueet, jotka sijaitsevat enintään yhden kilometrin etäisyydellä kyseisten kaupunkikeskusten tai kaupunkiklustereiden ulkorajoista ja jotka sijaitsevat samassa kaupungissa, pienemmässä kaupungissa tai esikaupungissa kuin kyseiset kaupunkikeskukset tai kaupunkiklusterit;

15. | lokal administrativ enhet eller LAU: en administrativ enhet i en medlemsstat på en lägre nivå än provinsnivå, regional eller statlig nivå, som har inrättats i enlighet med artikel 4 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1059/2003 (43).

16. | tätbefolkade centrum och tätbefolkade kluster: territoriella enheter som klassificeras i städer och mindre städer och förorter med hjälp av den rutbaserade typologi som har inrättats i enlighet med artikel 4b.2 i förordning (EG) nr 1059/2003.

17. | städer: lokala administrativa enheter där minst 50 % av invånarna bor i ett eller flera tätbefolkade centrum, mätt med den urbaniseringsgrad som har fastställts i enlighet med artikel 4b.3 a i förordning (EG) nr 1059/2003.

18. | mindre städer och förorter: lokala administrativa enheter där mindre än 50 % av invånarna bor i ett tätbefolkat centrum, men minst 50 % av invånarna bor i ett tätbefolkat kluster, mätt med den urbaniseringsgrad som har fastställts i enlighet med artikel 4b.3 a i förordning (EG) nr 1059/2003.

19. | stadsnära områden: områden som gränsar till tätbefolkade centrum eller tätbefolkade kluster, inbegripet åtminstone alla områden inom en kilometer mätt från de yttre gränserna för dessa tätbefolkade centrum eller tätbefolkade kluster, och som är belägna i samma stad eller samma mindre stad och förort som dessa tätbefolkade centrum eller tätbefolkade kluster.

Käsitteet 2/2

Urban green space, urban tree canopy cover

(20) | 'urban green space' means the total area of trees, bushes, shrubs, permanent herbaceous vegetation, lichens and mosses, ponds and watercourses found within cities or towns and suburbs, calculated on the basis of data provided by the Copernicus Land Monitoring Service under the Copernicus component of the Union Space Programme, established by Regulation (EU) 2021/696, and, if available for the Member State concerned, other appropriate supplementary data provided by that Member State;

(21) | 'urban tree canopy cover' means the total area of tree cover within cities and towns and suburbs, calculated on the basis of the Tree Cover Density data provided by the Copernicus Land Monitoring Service under the Copernicus component of the Union Space Programme, established by Regulation (EU) 2021/696, and, if available for the Member State concerned, other appropriate supplementary data provided by that Member State;

20) | "kaupunkivihreällä" kaupungeissa tai pienemmissä kaupungeissa ja esikaupungeissa esiintyvien puiden, pensaikkojen, pensastojen, pysyvän ruohokasvillisuuden, jäkälien ja sammalten, lammikoiden ja vesistöjen kokonaisalaa laskettuna asetuksella (EU) 2021/696 perustetun unionin avaruushjelman Copernicus-komponentin maakartoituspalvelun toimittamien tietojen, ja mikäli jäsenvaltion osalta saatavilla, asianomaisen jäsenvaltion toimittamien muiden aiheellisten lisätietojen perusteella;

21) | "kaupunkipuuston latvuspeitolla" puiden peittämää kokonaisalaa kaupungeissa tai pienemmissä kaupungeissa tai esikaupungeissa laskettuna asetuksella (EU) 2021/696 perustetun unionin avaruushjelman Copernicus-komponentin maakartoituspalvelun toimittamien tietojen, ja mikäli jäsenvaltion osalta saatavilla, kyseisen jäsenvaltion toimittamien muiden aiheellisten lisätietojen perusteella;

20. | urbana grönytor: den totala arealen av träd, buskmarker, buskar, permanent örtvegetation, lavar och mossor samt dammar och vattendrag som finns i städer och mindre städer och förorter, beräknad på grundval av uppgifter från Copernicus landmiljöövervakningstjänst inom ramen för Copernicus-komponenten i unionens rymdprogram som inrättats genom förordning (EU) 2021/696 och, om de är tillgängliga för den berörda medlemsstaten, andra lämpliga kompletterande uppgifter som tillhandahålls av den medlemsstaten.

21. | urban trädkrontäckning: den totala trädtäckta arealen i städer och mindre städer och förorter, beräknad på grundval av uppgifter om trädtäckning från Copernicus landmiljöövervakningstjänst inom ramen för Copernicus-komponenten i unionens rymdprogram som inrättats genom förordning (EU) 2021/696 och, om de är tillgängliga för den berörda medlemsstaten, andra lämpliga kompletterande uppgifter som tillhandahålls av den medlemsstaten.

Lisätietoja

Virve Hokkanen
Rakennetun ympäristön osasto
Elinympäristöt-yksikkö

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

Aleksanterinkatu 7, Helsinki | PL 35, FI-00023 Valtioneuvosto | ym.fi

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the
Environment

